

עבודת סיכום מחצית א' תשפ"החלק ראשון: שאלות התמצאות (18 נק')

1. עיינו בתנ"ך (9 נק')

מצאו את חומש במדבר .

א. כמה פרקים יש בחומש במדבר?

ב. מצאו את פרק כ פסוק א, העתיקו את חמש המילים הפותחות את הפסוק.

ג. איזה ספר נוכל למצוא בתנ"ך אחרי חומש במדבר?

2. עיינו בתנ"ך (9 נק')

מצאו את ספר ישעיהו .

א. כמה פרקים יש בספר ישעיהו?

ב. מצאו את פרק יא פסוק א, העתיקו את ארבע המילים הפותחות את הפסוק.

ג. איזה ספר נוכל למצוא בתנ"ך אחרי ספר ישעיהו?

חלק שני: שאלות ידע ומיומנות

3. עיינו בספר יהושע, פרק ב.

א. קראו פסוקים ט-יג,

בפסוקים אלו דיברה רחב אל המרגלים שהסתתרו בביתה,

(1) צטטו פסוק אחד המלמד על האמונה של רחב בקב"ה. (6 נק')(2) איזו עזרה ביקשה רחב מהמרגלים? כתבו בלשונכם. (6 נק')

ב. לפי פסוקים יז-כא, מהו התנאי שהציבו המרגלים לקיום השבועה?

צטטו מילים מתאימות וכתבו בלשונכם. (6 נק')צטטו פסוק המלמד על כך שהמרגלים קיימו את שבועתם (פרק ו') (6 נק')

4. עיינו בספר יהושע, פרק ג, פסוקים ה-יז.

א. מה היה תפקידם של הכהנים במעמד חציית הירדן?

צטטו פסוק מתאים והסבירו אותו בלשונכם. (6 נק')

ב. קראו פסוקים טו-יז,

1. הסבירו בלשונכם מהם "ימי הקציר", (6 נק')

2. מדוע מציינים הפסוקים שהירדן מלא עד גדותיו? (6 נק')

ג. ע"פ פסוקים ז' ו-י', ציינו שני מטרות של נס חציית הירדן (6 נק')

5. עיינו בספר יהושע פרק ו'

- א. ציינו הבדל בין הקפת יריחו במשך ששת הימים הראשונים לבין הקפת יריחו ביום השביעי (6 נק')
- ב. באיזה סדר הלכו בניי במהלך כיבוש יריחו (מי ראשון, שני...?) (6 נק')
- ג. מה ציווה יהושע את העם ביחס לשלל של יריחו? הוכיחו דבריכם מן הכתוב (6 נ')
- ד. מהי השבועה שנשבע יהושע לאחר כיבוש יריחו? בססו את דבריכם על הכתוב (6 נק')

חלק שלישי - שאלות מושגים (10 נק' . 2 נק' לכל אירוע נכון)

סדרו את האירועים הבאים על פי סדרם בספר יהושע (פרקים א'-ו')

בניי חוצים את נהר הירדן

יהושע שולח מרגלים ליריחו

ה' מחזק את יהושע לקראת תפקיד ההנהגה

בניי עורכים ברית מילה ומקריבים את קורבן הפסח

בניי כובשים את יריחו

פרק א': לאחר מות משה, שהנהיג את עם ישראל בצאתו ממצרים ובלכתו במדבר, מתגלה ה' ליהושע ומצווה אותו להעביר את עם ישראל את הירדן ולהכניסו לארץ. ה' מבטיח ליהושע שהוא יעזור לו בכיבוש הארץ ובכל מה שיעשה כמו שעזר בעבר למשה, בתנאי שהוא והעם יקפידו על שמירת המצוות. ה' מחזק את יהושע (שבִּוּדָאֵי עוֹמֵד נִפְחָד מוֹל גּוֹדֵל הַתִּפְקִיד הַמוֹטֵל עָלָיו) וחוזר שלוש פעמים על הביטוי 'חזק ואמץ'.

יהושע מצווה את שוטרי העם להכין את העם למעבר הירדן. עליהם לדאוג לומר לעם להכין צידה כי כעבור שלושה ימים הם אמורים לעבור את הירדן.

לאחר מכן פונה יהושע לשניים וחצי השבטים ומזכיר להם את התחייבותם למשה בהיותם במדבר:

1. לעבור חלוצים (ראשונים) לפני העם. 2. לעזור בכיבוש הארץ.

(בתמורה להבטחתם זו הם קיבלו נחלות בעבר הירדן המזרחי כפי שביקשו ממשה).

שניים וחצי השבטים מקבלים את יהושע כמנהיג בתנאי שה' יהיה אתו כפי שהיה עם משה והם מתחייבים לעשות כדבריו ומחזקים אותו.

פרק ב': יהושע שולח שני מרגלים ליריחו במטרה לרגל את העיר לפני שיוצאים לכבוש אותה. המרגלים מגיעים אל בית רחב ביריחו ושם הם שוכבים לישון.

אל מלך יריחו מגיעה השמועה שהגיעו לעיר אנשים מבני ישראל כדי לרגל את הארץ והוא שולח שליחים כדי להביאם אליו. כאשר רחב מבינה שהמרגלים התגלו, היא מחביאה אותם בביתה ואומרת לשליחי המלך שהאנשים הגיעו אליה אבל הם יצאו והיא לא יודעת לאן הלכו. היא מיעצת לשליחי המלך למהר ולרדוף אחרי המרגלים כדי להשיגם.

רחב מספרת למרגלים שתושבי הארץ מפחדים מבני ישראל כי כולם שמעו על הנסים שעשה להם ה' ביציאת מצרים ועל המלחמות שכבר ניצחו בהם את מלכי האמורי. היא מבקשת מהמרגלים להישבע לה שיעשו עמה חסד, כמו שהיא עשתה להם, וכאשר יגיעו לכבוש את הארץ יצילו אותה ואת משפחתה.

המרגלים נשבעים לרחב להציל את חייה וחי בני משפחתה בשלושה תנאים:

1. אסור לה לפרסם את הדבר.

2. בני משפחתה לא יצאו מהבית בזמן הכיבוש.

3. היא תסמן את ביתה על ידי שתקשור את חוט השני בחלון הבית.

רחב מורידה את המרגלים דרך חלון ביתה, שהיה בקיר חומת יריחו, ואומרת להם שכדאי שלא יפנו מיד לדרכם חזרה למחנה ישראל כי בוודאי שם מחפשים אחריהם אנשי המלך ולכן רצוי שילכו לכיוון השני ויתחבאו בהרים שלושה ימים, עד שהרודפים יתייאשו מלמצוא אותם, ואז יחזרו למחנה ישראל.

המרגלים עושים כעצת רחב ונמלטים מיריחו. הם מעבירים ליהושע את המסר כי ה' נתן את הארץ בידיהם וכי תושבי הארץ מפחדים מבני ישראל.

פרק ג' - מעבר הירדן.

עם בוקר יוצאים יהושע והעם משיטים אל הירדן ושם הם נמצאים עד שיעברו את הירדן.

לאחר שלושה ימים השוטרים מצווים את העם ללכת רק אחרי ארון ה', כמו כן עליהם לשמור על מרחק של 2000 אמה ביניהם ובין הארון כדי שהארון הנישא על ידי הכהנים יראה להם את הדרך בה ילכו.

יהושע פונה לעם ואומר להם להתקדש כי מחר ה' יעשה להם נפלאות.

יהושע פונה לכהנים ואומר להם לקחת את ארון ה' ולעבור לפני העם, הכהנים עושים כדבריו.

ה' מבטיח ליהושע כי היום (במעמד מעבר הירדן) הוא יגדיל את שמו בעיני העם וכולם ידעו שכמו שהוא היה עם משה כך הוא יהיה עם יהושע.

ה' אומר ליהושע לצוות את הכהנים להגיע עד מי הירדן וכשיגיעו לקצה המים עליהם לעמוד שם.

יהושע אומר לעם כי נס כריתת הירדן יהיה להם סימן שה' יעזור להם בכיבוש הארץ, ואומר להם לבחור נציג אחד מכל שבט.

כאשר הגיעו הכהנים לקצה הירדן ועמדו שם ורגליהם נגעו במי הירדן, נעשה הנס ומי הירדן עמדו לנד (קיר/חומה) אחד והעם יכלו לעבור את הירדן.

סדר מעבר הירדן: הכהנים עם הארון נעמדו בתוך הירדן שהפסיק מזרימתו, מעבר שניים וחצי השבטים החלוצים ומעבר שאר העם ורק בסוף הכהנים עולים מן הירדן.

פרק ד': לאחר שעברו כולם את הירדן מצווה ה' שנציג מכל שבט ייקח אבן מהירדן כך תהיינה 12 אבנים, אותן ייקחו למקום בו ילוננו (יישנו) בלילה בכדי שיהיה זכר לנס ובכדי שהדורות הבאים ידעו שהירדן נבקע מפני ארון ה'.

יהושע מצווה את 12 נציגי השבטים לעשות כציווי ה'.

יהושע מקים 12 אבנים נוספות בתוך הירדן היכן שעמדו הכהנים.

הכהנים נשארו לעמוד בירדן עד שכל העם סיים לעבור.

במעמד זה של מעבר הירדן גרם ה' לכך שעם ישראל מכירים במעמדו של יהושע ומבינים שה' איתו כמו שהיה עם משה (כפי שהבטיח ה' ליהושע).

ה' מצווה את יהושע לומר לכהנים לעלות מהירדן, כאשר עלו הכהנים מן הירדן, חזרו מי הירדן לזרום כרגיל. מעבר הירדן היה בעשור לחודש הראשון (י' בניסן).

העם חונה בגלגל בקצה מזרח יריחו ושם הם מקימים את 12 האבנים שלקחו איתם מהירדן. מטרת הקמת 12 האבנים: 1. לדור הבנים. 2. לשאר העמים. 3. לבני הדור הנוכחי.

פרק ה' - כאשר שומעים מלכי האמורי ומלכי הכנעני על הנס שעשה ה' לישראל הם פוחדים מאוד מעם ישראל. עכשיו שהמלכים פוחדים מפני בני"ה זה זמן טוב לעשות ברית מילה כי אין חשש שהאויבים יתקפו את ישראל. ה' מצווה את יהושע לעשות חרבות צורים (סכינים שעושים מאבן צור) ולמול (לעשות ברית מילה) בעזרתם את בני ישראל. יהושע עושה ברית מילה לבני ישראל שנולדו במדבר במקום שנקרא 'גבעת העורלות' (אלו שיצאו ממצרים ועשו ברית מילה מתו במדבר וכל מי שנולד במדבר לא עשה ברית מילה), לאחר מכן הם ישובו במחנה עד שהתרפאו מברית המילה.

ה' אומר ליהושע: היום גלותי (הסרתי) את חרפתי (בושה, ביזיון, זלזול) מצרים, לכן קראו למקום 'גלגל' (מלשון המילה 'גלותי'). עם ישראל מקריבים את קורבן פסח בגלגל בארבעה עשר יום לחודש (יד' בניסן).

לאחר הפסח עם ישראל מתחילים לאכול מתבואת הארץ והמן הפסיק לרדת.

(יש לשים לב שברית המילה נעשית לפני שקיימו את הפסח לראשונה בארץ ישראל, כי מי שלא עבר ברית מילה לא יכול לקיים את מצוות הפסח).

כאשר היה יהושע ביריחו התגלה אליו שר צבא ה' עם חרב שלופה בידו. יהושע שואל אותו אם הוא בא לעזרתם או נגדם (הוא עוד לא ידע שמדובר בשר צבא ה'), ואז מזדהה לפניו שר צבא ה' ואמר לו "של נעליך מעל רגלך כי המקום אשר אתה עומד עליו קודש הוא".

ברגע שיהושע מבין מי עומד לפניו הוא משתחוה ועושה כפי שצווה. שר צבא ה' בא לחזק את יהושע לפני יבוש הארץ ולבשר לו על הניצחון.

פרק ו' - כיבוש יריחו. יריחו, עיר מוקפת חומה ושעריה סגורים בפני בני ישראל. ה' מבטיח ליהושע שיצליח לכבוש את יריחו והוא מצווה אותו כיצד יש להקיף את העיר. יהושע מצווה את הכהנים והעם מה לעשות במלחמת יריחו. העם מקיפים את יריחו עם הארון כאשר הכהנים תוקעים בשופרות, בכל יום הקיפו את יריחו פעם אחת במשך שישה ימים, וביום השביעי הקיפו שבע הקפות שלאחריהן נתן יהושע לעם את האות (הסימן) שעליהם להריע.

יהושע מודיע לעם על האיסור ליהנות משלל יריחו וכל מה שבעיר יהיה לה' ולכן יש לאסוף את כלי הכסף והזהב, הנחושת והברזל לאוצר ה'. השלל של יריחו נאסר על בני"ה כי יריחו נכבשה בשבת וכל מה שבשבת הוא קודש לה' כמו כן יריחו היא העיר הראשונה שנכבשה בארץ ישראל וכל דבר ראשוני הוא קודש לה'.

כמו כן הוא מצווה שלא לפגוע ברחב ובביתה בגלל שהיא החביאה את המרגלים מבני ישראל שריגלו ביריחו.

העם מריע תרועה גדולה ובעקבות תרועה זו, נופלת חומת העיר יריחו. עם ישראל נכנסים לעיר, כובשים אותה, שורפים אותה ומחרימים את כל רכושיה.

יהושע מצווה על שני המרגלים ללכת ולקיים בעצמם את שבועתם לרחב והם הולכים ומצילים אותה ומשפחתה. יהושע משיב את לבנות את העיר יריחו ומקלל את מי שיבנה אותה שבמהלך בנייתה ימותו כל בניו.

הרמב"ם אומר: שיהושע ציווה להשאיר את העיר חרבה בכדי שיהיה זיכרון לנס שכל מי שרואה את חומת העיר חרבה יזכור את הנס.

בספר מלכים א' פרק טז' פס' לד' - כתוב כי בימי אחאב חיאל בית האלי הפר את השבועה וילדיו מתו.

יריחו נכבשה בשבת.